

ΟΝΟΜΑ:

ΤΑΞΗ:

Α' Λυκείου

ΜΑΘΗΜΑ:

Αρχαία Ελληνικά

0

ΥΛΙΚΟ:

Θουκυδίδου Ίστορίαι, Βιβλίο 3,
κεφ. 70(μτφ), 71-73, 74, 75, 78(μτφ), 81, 82-
83(μτφ)

[70.1] Οι ταραχές, στην Κέρκυρα, είχαν αρχίσει από τότε που είχαν γυρίσει οι Κερκυραίοι που είχαν αιχμαλωτιστεί από τους Κορινθίους στις ναυτικές επιχειρήσεις γύρω απ' την Επίδαμνο. Τυπικά τους είχαν απελευθερώσει επειδή οι πρόξενοι είχαν δώσει εγγυήσεις οκτακόσια τάλαντα, στην πραγματικότητα, όμως, επειδή τους είχαν πείσει οι Κορίνθιοι να επιχειρήσουν να κάνουν την Κέρκυρα σύμμαχο της Κορίνθου. Άρχισαν αυτοί να ενεργούν πλησιάζοντας τους πολίτες και προσπαθώντας να τους πείσουν ότι έπρεπε η Κέρκυρα ν' αποσπαστεί από την αθηναϊκή συμμαχία.

[70.2] Έφτασαν τότε ένα αθηναϊκό κι ένα κορινθιακό καράβι με πρέσβεις το καθένα. Έγινε δημοσία συζήτηση και, μετά από ψηφοφορία, οι Κερκυραίοι αποφάσισαν να μείνουν σύμμαχοι των Αθηναίων σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης, αλλά να διατηρούν, όπως και πριν, φιλικές σχέσεις με τους Πελοποννησίους.

[70.3] Αρχηγός των δημοκρατικών ήταν τότε ο Πειθίας, πρόξενος των Αθηναίων. Οι πρώην αιχμάλωτοι, φίλοι των Κορινθίων, του έκαναν μήνυση με την κατηγορία ότι θέλει να υποδουλώσει την Κέρκυρα στους Αθηναίους.

[70.4] Ο Πειθίας αθώωθηκε κι έκανε μήνυση εναντίον πέντε απ' τους πλουσιότερους αντιπάλους του με την κατηγορία ότι για να στηρίζουν τα κλήματά τους, έκοβαν

βέργες από τους ιερούς περιβόλους του Διός και του Αλκίνου. Κατά τον νόμο, για κάθε βέργα το πρόστιμο ήταν ένας στατήρας.

[70.5] Οι κατηγορούμενοι καταδικάστηκαν κι έτρεξαν και κάθισαν ικέτες στους ναούς, ζητώντας να πληρώσουν με δόσεις το πρόστιμο, επειδή το ποσό ήταν πολύ μεγάλο. Ο Πειθίας, που ήταν μέλος της Βουλής, την έπεισε να εφαρμόσει τον νόμο.

[70.6] Οι πέντε που είχαν καταδικαστεί, δεν είχαν πια κανένα νόμιμο μέσο και όταν πληροφορήθηκαν ότι ο Πειθίας είχε σκοπό, όσο ήταν βουλευτής, να πείσει τους συμπολίτες του να κάνουν επιθετική και αμυντική συμμαχία με τους Αθηναίους, οπλίστηκαν με κοντοσπάθια, όρμησαν ξαφνικά μέσα στην Βουλή και σκότωσαν τον Πειθία και άλλους εξήντα βουλευτές και ιδιώτες. Λίγοι από τους οπαδούς του Πειθία κατόρθωσαν να καταφύγουν στο αθηναϊκό καράβι που ήταν ακόμα στο λιμάνι.

2

[71.1] Δράσαντες δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἶη καὶ ἤκιστ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων, τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μιᾷ νηὶ ἡσυχάζοντας, τὸ δὲ πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι. Ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην.

[71.2] Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθὺς πρέσβεις περὶ τε τῶν πεπραγμένων διδάξοντας ὡς ξυνέφερε καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μὴ τις ἐπιστροφή γένηται.

[72.1] Ἐλθόντων δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς τε πρέσβεις ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους ἔπεισαν, κατέθεντο ἐς Αἴγινα.

[72.2] Ἐν δὲ τούτῳ τῶν Κερκυραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβων ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ, καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν.

[72.3] Ἀφικομένης δὲ νυκτὸς ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει καὶ αὐτοῦ ξυλλεγεῖς ἰδρύθη, καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον· οἱ δὲ τὴν τε ἀγορὰν κατέλαβον, οὗπερ οἱ πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτῇ καὶ πρὸς τὴν ἠπειρον.

[73] Τῇ δ' ὑστεραία ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφοτέροι, τοὺς δούλους

παρακαλοῦντές τε καὶ ἔλευθερίαν ὑπισχνούμενοι· καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ζύμμαχον, τοῖς δ' ἑτέροις ἐκ τῆς ἠπειροῦ ἐπικούροι ὀκτακόσιοι.

[74.1] Διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὖθις γίνεται καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύκων· αἱ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον.

4

[74.2] Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δείλην ὀψίαν, δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεῖ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθὼν καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπρᾶσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος, φειδόμενοι οὔτε οἰκειᾶς οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρῆναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῆ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν.

[74.3] Καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἐκάτεροι ἡσυχάσαντες τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἡπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.

[75.1] Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους Ἀθηναίων στρατηγὸς παραγίγνεται βοηθῶν ἐκ Ναυπάκτου δώδεκα ναυσὶ καὶ Μεσσηνίων πεντακοσίοις ὀπλίταις· ζύμβασίν τε ἔπρασε καὶ πείθει ὥστε συγχωρῆσαι ἀλλήλοις δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς αἰτιωτάτους κρῖναι, οἳ οὐκέτι ἔμειναν, τοὺς δ' ἄλλους οἰκεῖν σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιησαμένους καὶ πρὸς Ἀθηναίους, ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν.

[75.2] Καὶ ὁ μὲν ταῦτα πράξας ἐμελλεν ἀποπλεύσεσθαι· οἱ δὲ τοῦ δήμου προστάται πείθουσιν αὐτὸν πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐτοῦ σφίσι καταλιπεῖν, ὅπως ἦσσόν τι ἐν κινήσει ᾧσιν

οί ἐναντίοι, ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν
συμπέμψειν.

[75.3] Καὶ ὁ μὲν ξυνεχώρησεν, οἱ δὲ τοὺς ἐχθροὺς
κατέλεγον ἐς τὰς ναῦς. δείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς
Ἀθήνας ἀποπεμφθῶσι καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκόρων
ιερόν.

[75.4] Νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυθεῖτο.
Ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὀπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει
ταύτῃ, ὡς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς διανοουμένων τῇ τοῦ μὴ
συμπλεῖν ἀπιστία, τὰ τε ὄπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε
καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε,
διέφθειραν ἄν.

[75.5] Ὅρωντες δὲ οἱ ἄλλοι τὰ γινόμενα καθίζουσιν ἐς τὸ
Ἑραιοῖον ἰκέται καὶ γίνονται οὐκ ἐλάσσους τετρακοσίων. Ὁ
δὲ δῆμος δείσας μὴ τι νεωτερίσωσιν ἀνίστησιν τε αὐτοὺς
πέισας καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ Ἑραιοῦ νῆσον, καὶ τὰ
ἐπιτήδεια ἐκεῖσε αὐτοῖς διεπέμπετο.

[78.1] Οι Κερκυραίοι, επιτιθέμενοι άτεχνα και λίγοι λίγοι, βρέθηκαν σε δύσκολη θέση. Οι Αθηναίοι, από φόβο μην περικυκλωθούν, επειδή τα εχθρικά καράβια ήσαν πολύ περισσότερα, δεν έκαναν επίθεση σ' ολόκληρο τον στόλο, ούτε στο κέντρο της εχθρικής παράταξης, αλλά χτύπησαν μια από τις πτέρυγες και βούλιαξαν ένα καράβι. Τότε οι Πελοποννήσιοι σχημάτισαν κυκλική παράταξη και οι Αθηναίοι άρχισαν να πλέουν γύρω τους προσπαθώντας να τους προκαλέσουν σύγχυση.

[78.2] Όταν το είδαν οι Πελοποννήσιοι που είχαν παραταχθεί εναντίον των Κερκυραίων, φοβήθηκαν μήπως ξαναγίνει εκείνο που είχαν πάθει στην Ναύπακτο, και πήγαν γρήγορα να βοηθήσουν. Όταν ενώθηκαν τα καράβια, άρχισαν επίθεση εναντίον των Αθηναίων

[78.3] που υποχώρησαν με την πρύμνη. Θέλοντας να δώσουν τον καιρό στους Κερκυραίους να μπουν στο λιμάνι πριν απ' αυτούς, υποχωρούσαν αργά αργά μπροστά σ' ολόκληρο τον παραταγμένο εχθρικό στόλο.

[78.4] Έτσι εξελίχθηκε η ναυμαχία αυτή που τέλειωσε με την δύση του ηλίου.

[81.1] Οί μὲν οὖν Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐθὺς κατὰ τάχος ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν· καὶ

ὑπερενεγκόντες τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται.

[81.2] Κερκυραῖοι δὲ αἰσθόμενοι τὰς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλευούσας τὰς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τοὺς τε Μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον πρότερον ἔξω ὄντας, καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες ἄς ἐπλήρωσαν ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα, ἐν ὅσῳ περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον· καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπεχρῶντο, ἐς τὸ Ἥραιόν τε ἐλθόντες τῶν ἱκετῶν ὡς πενήκοντα ἄνδρας δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν καὶ κατέγνωσαν πάντων θάνατον.

[81.3] Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς ἐώρων τὰ γινόμενα, διέφθειρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο, οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο.

[81.4] Ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἄς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς

έχθρους δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων·

[81.5] πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου, καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίνεσθαι, οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δέ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.

[82.1] *Σ' αυτές τις ακρότητες έφτασε ο εμφύλιος πόλεμος και προκάλεσε μεγάλη εντύπωση, γιατί ήταν ο πρώτος που έγινε. Αργότερα μπορεί κανείς να πει ότι ολόκληρος ο ελληνομοίς συνταράχτηκε, γιατί παντού σημειώθηκαν εμφύλιοι σπαραγμοί. Οι δημοκρατικοί καλούσαν τους Αθηναίους να τους βοηθήσουν και οι ολιγαρχικοί τους Λακεδαιμονίους. Όσο διαρκούσε η ειρήνη δεν είχαν ούτε πρόφαση, αλλά ούτε την διάθεση να τους καλέσουν για βοήθεια. Με τον πόλεμο, όμως, καθεμιά από τις αντίπαλες πολιτικές παρατάξεις μπορούσε εύκολα να βρει ευκαιρία να προκαλέσει εξωτερική επέμβαση για να κατασιρέψει*

τους αντιπάλους της και να ενισχυθεί η ίδια για ν' ανατρέψει το πολίτευμα.

[82.2] Οι εμφύλιες συγκρούσεις έφεραν μεγάλες κι αμέτρητες συμφορές στις πολιτείες, συμφορές που γίνονται και θα γίνονται πάντα όσο δεν αλλάζει η φύση του ανθρώπου, συμφορές που μπορεί να είναι βαρύτερες ή ελαφρότερες κι έχουν διαφορετική μορφή ανάλογα με τις περιστάσεις. Σε καιρό ειρήνης και όταν ευημερεί ο κόσμος και οι πολιτείες, οι άνθρωποι είναι ήρεμοι γιατί δεν τους πιέζουν ανάγκες φοβερές. Αλλ' όταν έρθει ο πόλεμος που φέρνει στους ανθρώπους την καθημερινή στέρση, γίνεται δάσκαλος της βίας κι ερεθίζει τα πνεύματα του πλήθους σύμφωνα με τις καταστάσεις που δημιουργεί.

10

[82.3] Ο εμφύλιος πόλεμος, λοιπόν, μεταδόθηκε από πολιτεία σε πολιτεία. Κι όσες πολιτείες έμειναν τελευταίες, έχοντας μάθει τί είχε γίνει αλλού, προσπαθούσαν να υπερβάλουν σ' επινοητικότητα, σε ύπουλα μέσα και σε ανήκουστες εκδικήσεις.

[82.4] Για να δικαιολογούν τις πράξεις τους άλλαζαν ακόμα και την σημασία των λέξεων. Η παράλογη τόλμη θεωρήθηκε ανδρεία και αφοσίωση στο κόμμα, η προσωπική διατακτικότητα θεωρήθηκε δειλία που κρύβεται πίσω από εύλογες προφάσεις και η σωφροσύνη προσωπίδα της αναυδρίας. Η παραφορά θεωρήθηκε ανδρική αρετή, ενώ η

τάση να εξετάζονται προσεκτικά όλες οι όψεις ενός ζητήματος θεωρήθηκε πρόφαση για υπεκφυγή.

[82.5] Όποιος ήταν έξαλλος γινόταν ακουστός, ενώ όποιος έφερνε αντιρρήσεις γινόταν ύποπτος. Όποιον επινοούσε κανένα τέχνασμα και πετύχαινε, του θεωρούσαν σπουδαίο, κι όποιον υποψιαζόταν σύγκαιρα και φανέρωνε τα σχέδια του αντιπάλου, του θεωρούσαν ακόμα πιο σπουδαίο. Ενώ όποιος ήταν αρκετά προνοητικός, ώστε να μην χρειαστούν τέτοια μέσα, θεωρούσαν ότι διαλύει το κόμμα και ότι είναι τρομοκρατημένος από την αντίπαλη παράταξη. Με μια λέξη, όποιος πρόφταινε να κάνει κακό πριν από άλλον, ήταν άξιος επαίνου, καθώς κι εκείνος που παρακινούσε στο κακό όποιον δεν είχε σκεφτεί να το κάνει.

11

[82.6] Αλλά και η συγγένεια θεωρήθηκε χαλαρότερος δεσμός από την κομματική αλληλεγγύη, γιατί οι ομοϊδεάτες ήσαν έτοιμοι να επιχειρήσουν οτιδήποτε, χωρίς δισταγμό, και τούτο επειδή τα κόμματα δεν σχηματίστηκαν για να επιδιώξουν κοινή ωφέλεια με νόμιμα μέσα, αλλά, αντίθετα, για να ικανοποιήσουν την πλεονεξία τους παρανομώντας. Και η μεταξύ τους αλληλεγγύη βασιζόταν περισσότερο στην συνεισφορά τους παρά στους όρκους τους στους θεούς.

[82.7] Τις εύλογες προτάσεις των αντιπάλων τις δέχονταν με υστεροβουλία και όχι με ειλικρίνεια για να φυλαχτούν από ένα κακό αν οι άλλοι ήσαν πιο δυνατοί. Και

προτιμούσαν να εκδικηθούν για κάποιο κακό αντί να προσπαθήσουν να μην το πάθουν. Όταν έκαναν όρκους για κάποια συμφιλίωση, τους κρατούσαν τόσο μόνο όσο δεν είχαν την δύναμη να τους καταπατήσουν, μη έχοντας να περιμένουν βοήθεια από αλλού. Αλλά μόλις παρουσιαζόταν ευκαιρία, εκείνοι που πρώτοι είχαν ξαναβρεί το θάρρος τους, αν έβλεπαν ότι οι αντίπαλοί τους ήσαν αφύλαχτοι, τους χτυπούσαν κι ένιωθαν μεγαλύτερη χαρά να τους βλάψουν εξαπατώντας τους, παρά χτυπώντας τους ανοικτά. Θεωρούσαν ότι ο τρόπος αυτός όχι μόνο είναι, πιο ασφαλής αλλά και βραβείο σε αγώνα δόλου. Γενικά είναι ευκολότερο να φαίνονται επιδέξιοι οι κακούργοι, παρά να θεωρούνται τίμιοι όσοι δεν είναι δόλιοι. Οι περισσότεροι άνθρωποι προτιμούν να κάνουν το κακό και να θεωρούνται έξυπνοι, παρά να είναι καλοί και να τους λένε κουτούς.

[82.8] Αιτία όλων αυτών ήταν η φιλαρχία που έχει ρίζα την πλεουεξία και την φιλοδοξία που έσπρωχναν τις φατρίες ν' αγωνίζονται με λύσσα. Οι αρχηγοί των κομμάτων, στις διάφορες πολιτείες, πρόβαλλαν ωραία συνθήματα. Ισότητα των πολιτών από την μια μεριά, σωφροσύνη της αριστοκρατικής διοίκησης από την άλλη. Προσποιούνταν έτσι ότι υπηρετούν την πολιτεία, ενώ πραγματικά ήθελαν να ικανοποιήσουν προσωπικά συμφέροντα και αγωνίζονταν με κάθε τρόπο να νικήσουν τους αντιπάλους τους. Τούτο τους οδηγούσε να κάνουν τα φοβερότερα πράγματα

επιδιώκοντας να εκδικηθούν τους αντιπάλους τους, όχι ως το σημείο που επιτρέπει η δικαιοσύνη ή το συμφέρον της πολιτείας, αλλά κάνοντας τις αγριότερες πράξεις, με μοναδικό κριτήριο την ικανοποίηση του κόμματός τους. Καταδίκασαν άνομα τους αντιπάλους τους ή άρπαζαν βίαια την εξουσία, έτοιμοι να κορέσουν το μίσος τους. Καμιά από τις δύο παρατάξεις δεν είχε κανέναν ηθικό φραγμό κι εκτιμούσε περισσότερο όσους κατόρθωναν να κρύβουν κάτω από ωραία λόγια φοβερές πράξεις. Όσοι πολίτες ήσαν μειριοπαθείς θανατώνονταν από την μια ή την άλλη παράταξη, είτε επειδή είχαν αρνηθεί να πάρουν μέρος στον αγώνα είτε επειδή η ιδέα και μόνο ότι θα μπορούσαν να επιζήσουν προκαλούσε εναντίον τους τον φθόνο.

[83.1] Έτσι οι εμφύλιοι σπαραγμοί έγιναν αιτία ν' απλωθεί σ' όλο τον ελληνικό κόσμο κάθε μορφή κακίας και το ήθος, που είναι το κύριο γνώρισμα της ευγενικής ψυχής, κατάντησε να είναι καταγέλαστο κι εξαφανίστηκε. Ο ανταγωνισμός δημιούργησε απόλυτη δυσπιστία

[83.2] και δεν υπήρχε τρόπος που να μπορεί να την διαλύσει, ούτε εγγυήσεις ούτε όρκοι φοβεροί. Όλοι, όταν επικρατούσαν, ξέροντας ότι δεν υπήρχε ελπίδα να κρατηθούν μόνιμα στην εξουσία, προτιμούσαν, αντί να

δώσουν πίστη στους αντιπάλους τους, να πάρουν τα μέτρα τους για να μην πάθουν οι ίδιοι.

[83.3] *Τις περισσότερες φορές επικρατούσαν οι διανοητικά κατώτεροι. Φοβόνταν την δική τους ανεπάρκεια και την ικανότητα των αντιπάλων τους κι έτσι, για να μην νικηθούν στην συζήτηση και για να μην πέσουν θύματα των όσων οι άλλοι θα επινοούσαν, δεν είχαν κανένα δισταγμό να προχωρήσουν σε βίαιες πράξεις.*

[83.4] *Όσοι, πάλι, περιφρονούσαν τους αντιπάλους τους, νόμιζαν ότι μπορούσαν σύγκαιρα να καταλάβουν τα σχέδιά τους. Θεωρούσαν ότι δεν ήταν ανάγκη να μεταχειριστούν βία για τα όσα μπορούσαν, καθώς νόμιζαν, να πετύχουν με τις ραδιουργίες τους. Έτσι, τις περισσότερες φορές, δεν φυλάγονταν και οι αντίπαλοί τους τούς αφάνιζαν.*

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

[71]

δράω-ῶ τί = ενεργώ, πράττω

ξ(σ)υγκαλέ-ῶ τινά = καλώ σε συνέλευση, συγκαλώ

ήσυχάζω = μένω ουδέτερος

ἐπικυρόω-ῶ τί = επικυρώνω

ή γνώμη = η πρόταση

διδάσκω = εξηγώ

τό ἀνεπιτήδειον = το ακατάλληλο, το αταίριαστο, η εχθρική διάθεση

ή ἐπιστροφή = η αντεκδίκηση

15

[72]

νεωτερίζω = υποκινώ εξέγερση

κατατίθεμαι = συγκεντρώνω για ασφάλεια

ἔχω τά πράγματα = είμαι κύριος της πολιτικής κατάστασης

τά μετέωρα = τα ψηλά/οχυρά μέρη

ξ(σ)υλλέγομαι = συγκεντρώνομαι

ιδρύομαι = εγκαθίσταμαι

[73]

τῇ ὑστεραία = την επόμενη μέρα

ἀκροβολίζομαι = κάνω μικροεπιθέσεις

περιπέμπω = στέλνω παντού

παρακαλέω-ῶ τινά= προσκαλώ

ὑπισχνέομαι-οὔμαι = υπόσχομαι

[74]

διαλείπω = περνάω (για χρόνο)

τό χωρίον = η θέση

προὔχω(προέχω) = υπερέχω

συνεπιλαμβάνομαι τινί = βοηθώ, υποστηρίζω

βάλλω = χτυπώ

ὁ κέραμος = το κεραμίδι

ὁ θόρυβος = η ταραχή

ἡ τροπή = υποχώρηση

δείδω = φοβάμαι

οἱ ὀλίγοι = οι ολογαρχικοί

αὐτοβοεῖ = με αιφνιδιαστική έφοδο

τό νεώριον = ο ναύσταθμος (λιμάνι πολεμικών πλοίων)

ἐπέρχομαι = επίτιθεμαι

ἐμπίπρημι τί = βάζω φωτιά

ἡ ξ(σ)υνοικία = μεγάλο σπίτι διαιρεμένο σε πολλά διαμερίσματα

φείδομαι τινός = «λυπάμαι»

το χρῆμα = το πράγμα, το εμπόρευμα

ὁ ἐπίφορος = με κατεύθυνση προς

ἡ φυλακή = η επιφυλακή

κρατέω-ῶ τινός = επικρατώ, νικώ

ὑπεξανάγομαι = ανοίγομαι με προσοχή στο πέλαγος

λανθάνω = διαφεύγω την προσοχή

διακομίζομαι = μεταφέρομαι

17

[75]

τῇ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ = την επόμενη μέρα

παραγίγνομαι = φτάνω

ἡ ξ(σ)ύμβασις = συμφωνία, συνθήκη

ξ(σ)υγχωρέω-ῶ τινί = συμφωνώ

κρίνω = δικάζω

οὐκέτι = πια, πλέον

ἡ σπονδή = η συμφωνία

ὁ προστάτης = ο αρχηγός

καταλείπω τινί = εγκαταλείπω

πληρώω-ῶ = επανδρώνω, γεμίζω

καταλέγω = στρατολογώ

άνίστημι = σηκώνω

παραμυθέομαι-οὔμαι = παρηγορώ

ἐπιτυχάνω τινί = συναντώ τυχαία

τά ἐπιτήδεια = τα τρόφιμα

ἐκεῖσε = εκεί

διαπέμπομαι = αποστέλλομαι

[81]

κομίζομαι = μεταφέρομαι, ταξιδεύω

ὁ οἶκος = το σπίτι, η πατρίδα

ἡ γῆ = η στεριά

ὑπερφέρω τι = μεταφέρω κάτι πάνω από ένα σημείο

ἀποκομίζομαι = αποσύρομαι

αἰσθάνομαι = αντιλαμβάνομαι

οἶχομαι = έχω φύγει

περικομίζομαι = περιφέρομαι

ἀποκτείνω = φονεύω

εἰσβαίνω = μπαίνω

ἐκβιβάζω = αποβιβάζω από το πλοίο

ἀποχρῶμαι τινά = σκοτώνω

δίκην ὑπέχω = δικάζομαι

καταγιγνώσκω τινός θάνατον = καταδικάζω κάποιον
σε θάνατο

ἀπάγχομαι = απαγχονίζομαι

ἀναλόομαι-οὔμαι ἑαυτόν = τερματίζω τη ζωή μου

ἐπιφέρω τινί = κατηγορώ

ἡ αἰτία = η κατηγορία

ἀποσπάομαι-ῶμαι = απομακρύνομαι

περιοικοδομέομαι-οὔμαι = περιτειχίζομαι

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

[71.1] Μετά απ' αυτό οι συνωμότες συγκάλεσαν τον λαό της Κέρκυρας και είπαν ότι τα όσα έγιναν ήσαν για το συμφέρον του νησιού και ότι τώρα πια λίγος ήταν ο φόβος να υποδουλωθούν από τους Αθηναίους. Στο μέλλον θα ήσαν ουδέτεροι και δεν θα δέχονταν κανέναν από τους εμπολέμους. Δεν θα επιτρέπαν παρά μόνο σ' ένα καράβι κάθε φορά να έρχεται και θα θεωρούσαν την παρουσία περισσότερων καραβιών σαν εχθρική πράξη. Αυτά πρότειναν κι ανάγκασαν τον λαό να τα δεχτεί.

[71.2] Έστειλαν αμέσως πρέσβεις στην Αθήνα για να εξηγήσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τα όσα είχαν συμβεί και για να πείσουν όσους Κερκυραίους είχαν καταφύγει εκεί, να μην κινηθούν εχθρικά και τούτο επειδή φοβόνταν αντεπανάσταση.

[72.1] Αλλά όταν έφτασαν στην Αθήνα οι απεσταλμένοι, οι Αθηναίοι, θεωρώντας τους επαναστάτες, τους πήραν και αυτούς, και όσους άλλους πρόσφυγες είχαν πείσει, και τους πήγαν στην Αίγινα.

[72.2] Στο μεταξύ έφτασε στην Κέρκυρα καράβι κορινθιακό με Λακεδαιμονίους πρέσβεις και οι ολιγαρχικοί που ήσαν στην εξουσία έκαναν επίθεση εναντίον των δημοκρατικών και τους νίκησαν στην συμπλοκή που έγινε.

[72.3] Όταν όμως νύχτωσε οι δημοκρατικοί καταφύγαν στην ακρόπολη και στ' άλλα υψώματα της πολιτείας όπου συγκεντρώθηκαν και οχυρώθηκαν. Κρατούσαν και το Υλλαϊκό λιμάνι. Οι ολιγαρχικοί έπιασαν την αγορά (γύρω από την οποία κατοικούσαν οι περισσότεροι), και το γειτονικό λιμάνι που βλέπει προς την απέναντι στεριά.

[73] Την επομένη έγιναν μερικές μικροσυγκρούσεις κι έστειλαν και οι δύο παρατάξεις αντιπροσώπους στην ύπαιθρο για να προσεταιριστούν τους δούλους με υπόσχεση την ελευθερία. Οι περισσότεροι από τους δούλους πήγαν με το μέρος των δημοκρατικών, ενώ οκτακόσιοι μισθοφόροι ήρθαν απ' την αντικρινή στεριά να ενισχύσουν τους ολιγαρχικούς.

[74.1] Πέρασε μία μέρα και μετά έγινε νέα μάχη, στην οποία νίκησαν οι δημοκρατικοί, επειδή είχαν θέσεις οχυρές και αριθμητική υπεροχή. Και οι γυναίκες ακόμα τους βοήθησαν με πολλή τόλμη ρίχνοντας κεραμίδια από τις στέγες των σπιτιών κι αντέχοντας στην ταραχή της μάχης με θάρρος που δεν είναι φυσικό για το φύλο τους.

[74.2] Η μάχη κρίθηκε κατά το δειλινό και τότε οι ολιγαρχικοί φοβήθηκαν μήπως οι δημοκρατικοί επάνω στην ορμή τους κάνουν έφοδο, πιάσουν το λιμάνι και τους σκοτώσουν όλους. Για να τους εμποδίσουν έβαλαν φωτιά

στα σπίτια τους και στα κοινόχρηστα κτίρια. Δεν λογάριασαν ούτε την δική τους ούτε τις ξένες περιουσίες. Έτσι κήκαν πολλά εμπορεύματα κι αν είχε φυσήξει άνεμος θα είχε καεί ολόκληρη η πολιτεία.

[74.3] Σταμάτησε η μάχη και οι δύο παρατάξεις έμειναν σ' επιφυλακή όλη τη νύχτα. Μετά την νίκη των δημοκρατικών, το κορινθιακό καράβι έφυγε κρυφά απ' το λιμάνι και οι περισσότεροι από τους μισθοφόρους έφυγαν κι αυτοί κρυφά στην απέναντι ακτή.

[75.1] Την επομένη έφτασε από την Ναύπακτο ο Αθηναίος στρατηγός Νικόστρατος του Δειτρέφους, με δώδεκα καράβια και πεντακόσιους Μεσσηνίους οπλίτες. Διαπραγματεύτηκε με τις δύο παρατάξεις και τις έπεισε να συμφιλιωθούν. Συμφωνήθηκε να δικάσουν τους δέκα πρωταιτίους —που είχαν άλλωστε φύγει αμέσως απ' την πόλη— και να μην πειράζουν κανέναν άλλον. Θα έκαναν σπονδές μεταξύ τους και συμμαχία με τους Αθηναίους.

[75.2] Αφού τα πέτυχε όλα αυτά, ο Νικόστρατος ετοιμαζόταν να φύγει, αλλά οι αρχηγοί των δημοκρατικών τον έπεισαν να τους αφήσει πέντε καράβια του, ώστε ν' αποθαρρυνθούν οι αντίπαλοί τους να κάνουν κίνημα. Σ' αντάλλαγμα θα του έδιναν πέντε κερκυραϊκά καράβια με δικά τους πληρώματα.

[75.3] Ο Νικόστρατος συμφώνησε και τότε οι δημοκρατικοί άρχισαν να στρατολογούν τους αντιπάλους τους για πληρώματα. Αλλά αυτοί φοβήθηκαν μήπως τους στείλουν στην Αθήνα και κάθισαν ικέτες στο ιερό των Διοσκούρων.

[75.4] Ο Νικόστρατος θέλησε να τους καθησυχάσει και να τους πείσει να σηκωθούν απ' εκεί, αλλά δεν το κατάφερε και τότε οι δημοκρατικοί, με πρόφαση ότι η άρνησή τους αυτή να φύγουν με τον στόλο, φανέρωνε ότι είχαν κακούς σκοπούς, πήγαν στα σπίτια τους, τους πήραν τα όπλα και θα είχαν σκοτώσει μερικούς που έτυχε να βρουν στα σπίτια, αν ο Νικόστρατος δεν τους είχε εμποδίσει.

23

[75.5] Βλέποντας τί γινόταν, οι άλλοι κατέφυγαν στον ναό της Ήρας, ικέτες. Δεν ήσαν λιγότεροι από τετρακόσιους. Οι δημοκρατικοί φοβήθηκαν μήπως οι τετρακόσιοι αυτοί κινηθούν, τους έπεισαν να σηκωθούν από κει και τους μεταφέραν στο νησί αντίκρυ στο Ηραίο, όπου τους έστειλαν και τρόφιμα.

[81.1] Οι Πελοποννήσιοι έφυγαν γρήγορα, νύχτα, αρμενίζοντας κοντά στην ακτή, και γύρισαν στις βάσεις τους. Έσπυραν τα καράβια τους επάνω απ' τον ισθμό της

Λευκάδας για να μην κάνουν τον γύρο του νησιού και τους δουν οι Αθηναίοι. Έτσι ξέφυγαν.

[81.2] Όταν οι Κερκυραίοι πληροφορήθηκαν ότι πλησιάζει αθηναϊκός στόλος και ότι τα εχθρικά καράβια είχαν φύγει, έμπασαν κρυφά μέσα στην πολιτεία τους Μεσσηνίους που έως τότε είχαν μείνει έξω από τα τείχη. Έδωσαν διαταγή στον στόλο που είχαν ετοιμάσει, να πάει στο Υλλαϊκό λιμάνι και, ενώ τα καράβια αρμενίζαν προς τα εκεί, οι δημοκρατικοί άρχισαν να σφάζουν όσους βρήκαν από τους αντιπάλους τους. Έσφαξαν και όσους είχαν μπει στα καράβια, αφού τους έπεισαν ν' αποβιβαστούν. Πήγαν και στον ναό της Ήρας κι έπεισαν πενήντα ολιγαρχικούς να βγουν για να δικαστούν κανονικά και τους καταδίκασαν όλους σε θάνατο.

[81.3] Οι περισσότεροι, όμως, από τους ικέτες, βλέποντας τα όσα γίνονταν, άρχισαν να σκοτώνουν ο ένας τον άλλον μέσα στον ιερό περίβολο. Μερικοί κρεμάστηκαν από τα δέντρα και άλλοι αυτοκτόνησαν με άλλους τρόπους.

[81.4] Επτά ολόκληρες μέρες, όσες έμεινε ο Ευρυμέδων με τα καράβια του, οι Κερκυραίοι εξακολούθησαν να σκοτώνουν όσους συμπολίτες τους θεωρούσαν εχθρούς. Τους κατηγορούσαν ότι θέλησαν να καταλύσουν την δημοκρατία, αλλά πολλοί σκοτώθηκαν από προσωπικά

μίση και άλλοι, που είχαν δανείσει χρήματα, σκοτώθηκαν από τους οφειλέτες τους.

[81.5] Ο θάνατος πήρε χίλιες μορφές και, ό,τι φρικαλέο γίνεται σ' αυτές τις περιστάσεις, έγινε στην Κέρκυρα, κι ακόμα χειρότερα. Πατέρας σκότωνε το παιδί του, άρπαζαν ικέτες απ' τους ναούς και τους σκότωναν εκεί μπροστά, και άλλους τους έχτισαν μέσα στο ιερό του Διονύσου και τους άφησαν να πεθάνουν εκεί.